Obsah

Vydavatelská poznámka 5

I. kapitola 12

Nejvyšší lidské štěstí spočívá v kontemplaci: „štěstí“ i zde znamená to, co lidé obvykle myslí, když to slovo používají – slovo „štěstí“ je ale ve všech jazycích náchylné k banalizaci – přesto stále vnímáme, že každé utišení nějaké žízně je spojeno s definitivní blažeností.

II. kapitola 17

Člověk chce štěstí přirozeně, tedy tím způsobem, jakým padající kámen „chce“ dolů – „přirozeně“ znamená: díky stvoření – svoboda a nesvoboda v touze po štěstí – nuzní a potřební jsme právě jako duchovní bytosti – šťastnými se nemůžeme učinit sami – štěstí je dar – dokonale blaženého si nelze představit.

III. kapitola 25

Bůh a blaženost jsou totéž – zarážející důsledek: bída dějinného světa neruší Boží blaženost – přesto: uzdravení by nebylo ani myslitelné, kdyby v základu a zdroji skutečnosti nebylo toto dokonale neporušené božské bytí – „veliká Boží radost je jediná skutečnost“ (Claudel).

IV. kapitola 28

Veškerá energie lidské přirozenosti: hlad a žízeň – blaženost jako nápoj, blaženost jako pití – utišení očekáváme „odjinud“ – *bonum universale*: „dobro v úplnosti“ – konečný duch je ze své podstaty neutišitelný – leda by se mu dostalo samotného Boha.

V. kapitola 37
Blaženost a potěšení jsou dvě věci – potěšení je bytostně něco druhotného: odpověď na blaženost – dobra, která hledáme, i když potěšení nepřinášejí – přesto platí: potěšení nemá žádné „aby“.

VI. kapitola 43
Blaženost znamená: dosáhnout „dobra v úplnosti“ – co však znamená „dosáhnout“? – blaženost se děje jako jednání a činnost – tři zásadní věty: blaženost znamená dovršení; dovršení znamená uskutečnění; uskutečnění se děje činností – vnitřní jednání – vnější dílo není totožné s tím, kdo je vytvořil.

VII. kapitola 50
Zcela šťastný je ten, kdo vidí – protiargument: copak milujeme, abychom poznávali? – poznání jako „nejvyšší způsob vlastnění“. I Augustin říká: „celou naší odměnou je vidění“ – vlastnění milovaného se děje v poznání – „věčný život je to, [...]“.

VIII. kapitola 58
Dvě podoby úkonu lásky: touha a potěšení – „poznat“ v biblickém jazyce: nejdůvěrnější přítomnost – šťastný je ten, kdo vidí to, co miluje – „kde je láska, tam je oko“ – kontemplace jako vědomí přítomnosti milovaného.

IX. kapitola 62
Co znamená kontemplace? – zaprvé: mlčící vnímání skutečnosti – zadruhé: ne myšlení, ale nahlížení; nahlížení je poznávání přítomného – zatřetí: poznání doprovázené úžasem – žasnout může jen ten, kdo ještě nevidí celek.

X. kapitola 65
Kontemplace v pozemském životě předpokládá, že i tělesný člověk dokáže „hledět“ a že dokáže přijímat, ať už jakýmkoli

způsobem, nápoj blaženosti – neexistuje ne-náboženská kontemplace – avšak božské utišení můžeme získat skrze úplně vše, s čím se setkáme – skryté a zároveň všední podoby kontemplace, které by měly mít odvahu být tím, čím jsou – G. M. Hopkins – poselství získané v nahlížení nelze sdělit.

XI. kapitola 76

Odpověď na protiargumenty praktického člověka: máme-li prostředky k životu, v čem spočívá život sám? – mravnost vede nad mravnost – milovat znamená: chtít, aby milovaný byl blažený; a blaženost spočívá v nazírání – ve štěstí činného života nelze definitivně spočinout – kontemplace jako cíl politiky – praxe ztrácí smysl, jakmile v ní samé vidíme účel – „praxe" umělce: „když je něco hotové, musí to být ukončeno; jenže co potom?" – mít a chtít mít: co je víc? – je potěšení důležitější než jeho důvod? – Anaxagorás: člověk je zrozen ke zření.

XII. kapitola 84

Nazírajícímu a šťastnému připisujeme tytéž rysy – jednoduchost – krok mimo čas – samo vidění obšťastňuje – uzavřená koule – svoboda od pout – G. Santayana: korunou činnosti je zření.

XIII. kapitola 88

Má se velkodušný člověk zříct „úniku do štěstí"? – odmítnutí přitakat světu – není naše zásluha, že existuje možnost štěstí – „temná noc" na cestě kontemplace – neodhlížet od „dějinných Getseman" – štěstí založené na bolesti – světlo obšťastňuje i oslepuje.